

SZAKMAI TÁJÉKOZTATÓ — ALAPELLÁTÁS

Háziorvosoknak

Párkapcsolati erőszak az alapellátásban

Krónikus tünetek · Mintázat · Szűrés · **Magas kockázat**

A háziorvos az egyik kevés szakember, akihez az érintett éveken át visszajár — és aki látja a mintázatot.

A krónikus panaszok mögött nemcsak betegség, hanem erőszak vagy trauma is állhat.

01**MIÉRT FONTOS?**

- A háziorvos az évek során felhalmozódó klinikai képen át láthatja a mintázatot, amit egyetlen szakorvosi vizsgálat nem mutat meg. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)
- Az érintettek jelentős része megjelenik az egészségügyi ellátásban — az alapellátás az egyik legfontosabb felismerési pont. [\[WHO\]](#)
- A krónikus fejfájás, alvászavar, szorongás, irritábilis bél — a trauma szomatikus megjelenése is lehet. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- Terhesség: fokozott kockázati időszak — különös figyelmet igényel. [\[WHO\]](#)
- Magyarországon nincs kötelező IPV-szűrési protokoll az alapellátásban — de a szűrés a nemzetközi ajánlások alapján elvégezhető.

A háziorvos nem diagnózist állít fel az erőszakról — hanem kérdez, dokumentál és továbbirányít.

02**MIRE FIGYELJEK?****KRÓNIKUS TÜNETEK MINT IPV-JELEK**

- Ismétlődő fejfájás, migrén, krónikus fájdalmak — stressz és trauma szomatizációja. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- Alvászavar, szorongás, depresszió, pánikrohamok.
- Ismétlődő nőgyógyászati panaszok, visszatérő fertőzések.
- Súlyos sérülések megkésett ellátása, a magyarázattal nem egyező narratíva. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)

AZ ELKÖVETŐ JELENLÉTE A RENDELŐBEN

- A partner jelen van az anamnéziséknél — válaszol helyette, megszakítja. [\[UK Home Office\]](#)
- Az érintett a partnerre pillant válaszáadás előtt.
- A partner a beteg kompetenciáját, hitelességét kérdőjelezi meg az orvos előtt. [\[UK Home Office\]](#)
- A beteg a partner jelenlétében mást mond, mint négy szemközt.

- Terhesség alatti sérülések, különösen a has területén. [\[WHO\]](#)

Ha a panasz ismétlődik, és a diagnózis nem magyarázza meg teljesen — érdemes a mintázatot is vizsgálni. A mintázat is lehet lelet. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)

03

MIT KÉRDEZZEK?

Rövid · Biztonságos · Nem vádló · Partner nélkül

- Biztonságban érzi magát otthon?
- Fél a partnerétől?
- Okozta valaki szándékosan a panaszait vagy a sérülését?
- Előfordult-e fojtogatás? [\[Campbell et al. 2003\]](#)
- Van-e érintett gyermek a háztartásban?

A partner jelenlétében nem javasolt az erőszakra vonatkozó kérdezés — protokollra hivatkozva kérhető négyszemközti idő. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)

04

MIT TEGYEK?

- Szűrés — releváns esetekben, terheseknél fokozott figyelemmel, ismételt sérülésnél minden alkalommal. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)
- Négyszemközti kérdezés — az ellátás ürügyén, protokollra hivatkozva.
- Dokumentáció — a sérülések leírása, dátum, a beteg szavai idézőjelben. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)
- Segítségkérő elérhetőségek átadása diszkréten — az érintett döntési szabadságának tiszteletben tartásával.
- Irányítás: OKIT, Áldozatsegítő Központ, NANE — a háziorvos nem vállalja át a kríziskezelést.
- Gyermekvédelmi jelzés, ha a gyermek veszélyeztetettsége felmerül, vagy a gyermek az erőszak tanúja, illetve érintettje. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)

A dokumentáció évek múlva is bizonyíték lehet — pontos leírás, nem csak diagnóziskód. [\[WHO Clinical Handbook\]](#)

05

MIT NE TEGYEK?

- ✗ „Biztos csak stressz — pihenjen, szedjen magnéziumot.”
- ✗ „Az előző orvos sem talált semmit.”

- ✗ „Ha nem mond semmit, nem tehetek semmit.”
- ✗ „Ez nem az én szakterületem.”

✗ „A férje is foglalkozik ezzel?” (miközben a partner lehet az elkövető)

✗ „Ennyi év után már szólt volna, ha baj lenne.”

06

MAGAS KOCKÁZAT — AZONNALI CSELEKVÉS

AZONNALI INTÉZKEDÉS SZÜKSÉGES, HA AZ ALÁBBIK BÁRMELYIKE FENNÁLL

- Fojtogatás — a gyilkossági kockázat 7-szeres emelkedése, külső nyom nélkül is. [\[Campbell et al. 2003\]](#)
- Halálos fenyegetés (akár közvetlenül, akár burkoltan megfogalmazva). [\[EU 2024/1385\]](#)
- Fegyverhez való hozzáférés vagy fegyverrel való fenyegetés. [\[National DFV Bench Book\]](#)
- Gyerekek fenyegetése vagy bántalmazása. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)
- Szakítás / elköltözés utáni fokozódó stalking. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Terhesség alatti bántalmazás vagy az erőszak eszkalációja. [\[WHO\]](#)

A fojtogatás a későbbi súlyos vagy halálos erőszak egyik legerősebb ismert kockázati indikátora. [\[Campbell et al. 2003\]](#)

07

SZAKMAI HÁTTÉR

Egészségügyi és klinikai iránymutatások

[WHO Clinical Handbook – Responding to IPV](#)

Alapellátási IPV-szűrési és beavatkozási protokoll, dokumentáció.

[WHO – Responding to IPV](#)

Terhesség alatti erőszak, szomatikus tünetek, prevalencia.

[NICE PH50 / NG116](#)

Alapellátási IPV-szűrési és beavatkozási protokoll (UK).

[SAMHSA TIP 57](#)

Krónikus trauma szomatikus tünetei, traumatudatos ellátás.

Kockázat és nemzetközi jog

[Campbell et al. 2003](#)

Fojtogatás — a gyilkossági kockázat 7-szeres emelkedése (AJPH).

[UK Home Office – Statutory Guidance](#)

Coercive control, elkövetői mintázatok a rendelőben.

[EU 2024/1385](#)

Egészségügyi ellátók kötelezettségei, áldozatvédelem.

[National DFV Bench Book \(AU\)](#)

Kockázatértékelés, fegyverhez való hozzáférés mint indikátor.

[Isztambuli Egyezmény](#)

Egészségügyi ellátás és IPV — nemzetközi standard.

[CEDAW GR35](#)

Állami egészségügyi kötelezettségek, nők elleni erőszak.

Megjegyzés: Magyarország az Isztambuli Egyezményt aláírta, de nem ratifikálta. Az itt hivatkozott standardokat az EU 2024/1385 irányelv és a CEDAW egyezmény azonos tartalommal írja elő.

OKIT (állami krízis)	06 80 20 55 20
Áldozatsegítő Közp. (ÁSK)	116 006
Rendőrség / távoltartás	112
NANE	06 80 505 101
Patent (jogsegély)	06 80 80 80 81

A háziorvos hosszú távon látja azt, amit egyetlen találkozás nem mutat meg.

ETIKUS MUNKAHELY PROGRAM
etikusmunkahely.hu